

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4XCdo/30/2018
Identifikačné číslo spisu:	3812217980
Dátum vydania rozhodnutia:	13.08.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:3812217980.11

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne POHOTOVOŠŤ, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Pribinova 25, IČO: 35 807 598, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 7 C 144/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 26. novembra 2015 sp. zn. 4 Co 902/2015, takto

rozhodol:

Návrh žalobkyne na prerušenie konania z a m i e t a.

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo 7. februára 2013 č. k. 7 C 144/2012-108 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok za vznesenú námietku zaujatosti vo výške 66,- eur podľa položky 17a Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. novembra 2015 sp. zn. 4 Co 902/2015 napadnuté uznesenie o povinnosti zaplatiť súdny poplatok za námietku zaujatosti potvrdil podľa § 219 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). V odôvodnení sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že z hľadiska obsahového išlo v podanej žalobe aj o námietku zaujatosti; za správny označil tiež následný postup súdu prvej inštancie pri vyrubení súdneho poplatku.

3. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom žiadala rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov zrušiť. Dovolanie odôvodnila tým, že sa nepodal návrh na začatie konania,

hoci podľa zákona bol potrebný (§ 237 ods. 1 písm. e/ O.s.p.), účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) a vo veci rozhodoval vylúčený sudca a súd bol nesprávne obsadený (§ 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p.). Za nepodanie návrhu na začatie konania považovala nepodanie námietky zaujatosti, pretože to nebolo obsahom jej vôle. Za odňatie možnosti konať pred súdom považovala údajnú prekvapivosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. Rozhodovanie vylúčeným sudcom v konaní pred súdom prvého stupňa vyvodzovala z toho, že išlo o sudcu súdu, ktorého nezákonným postupom jej mala byť spôsobená žalovaná ujma. Odvolaciemu súdu napokon vyčítala aj nesprávnosť jeho záveru, podľa ktorého sa vecné oslobodenie konania od súdnych poplatkov nevzťahuje na súdny poplatok za vznesenie námietky zaujatosti. Zároveň žalobkyňa navrhla konanie prerušiť a predložiť Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na vyslovenie nesúlady položky 17a Sadzobníka zákona o súdnych poplatkoch s Ústavou Slovenskej republiky. Žalobkyňa zároveň podala aj návrh na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.

4. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia veta prvá, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaní napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 C.s.p. (predtým § 243 O.s.p.) a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.) a za ktorú koná jej zamestnanec s právnickým vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b/ C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), skúmal, či je dôvodný jej návrh na prerušenie dovolacieho konania.

7. Z obsahu dovolania žalobkyne vyplýva, že navrhuje dovolacie konanie prerušiť podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. (predtým § 109 ods. 1 písm. b/ O.s.p.) a podať Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na konanie o súlade položky 17a Sadzobníka, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch, s Ústavou Slovenskej republiky. Dôvodí, že inštitút námietky zaujatosti predstavuje procesnú obranu proti sudcovi, u ktorého má účastník konania pochybnosti o jeho nezaujatosti, ktorá sa nemá spoplatňovať, pretože je jediným prostriedkom, ktorým sa účastník môže domôcť preskúmania prípadného dôvodu na vylúčenie sudcu. Poplatok za námietku zaujatosti má podľa nej povahu fakticky poplatku za vyjadrenie sa k otázke nestrannosti sudcu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čo je neprípustný zásah do základného práva na spravodlivý proces vrátane práva na nestranný súd, garantovaného čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

8. Najvyšší súd návrhu žalobkyne na prerušenie konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. nevyhovel a tento zamietol, pretože položku 17a Sadzobníka, ktorý tvorí prílohu zákona o súdnych poplatkoch, nepovažuje za rozpornú s Ústavou Slovenskej republiky a jej článkom 46 ods. 1.

9. Podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. súd konanie preruší, ak pred rozhodnutím vo veci dospel k záveru, že sú splnené podmienky na konanie o súlade právnych predpisov; v tom prípade podá Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na začatie konania.

10. Najvyšší súd sa s argumentáciou žalobkyne, že zavedenie poplatku za námietku zaujatosti jej bráni vyjadriť sa k otázke zaujatosti sudcu nestotožňuje. Položka 17a bola do Sadzobníka znovu zavedená zákonom č. 621/2005 Z.z., pretože dochádzalo k zneužívaniu inštitútu námietky zaujatosti a tak k zbytočnému predlžovaniu konania. Podľa dôvodovej správy k tomuto zákonu predmetný poplatok by mal mať povahu kaucie, ktorá by sa mala poplatníkovi vrátiť, ak námietku podal odôvodnene. Takéto obmedzenie je podľa najvyššieho súdu primerané a prispieva aj k zachovaniu iného ústavou zaručeného

práva a to práva na prerokovanie veci v primeranej lehote. Daný poplatok za námietku sa navyiac v prípade jej oprávnenosti účastníkovi konania podľa § 11 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch vráti. Otázkou vzťahu medzi právom na prístup k súdu a povinnosťou zaplatiť súdny poplatok sa zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý v rozsudku zo dňa 19. júna 2001, č. sťažnosti 28249/95, vo veci Kreuz proti Poľsku uviedol, že nikdy nevylúčil možnosť, že záujmy riadneho chodu justície môžu odôvodňovať zavedenie finančného obmedzenia na prístup jednotlivca k súdu a konštatoval, že požiadavku zaplatiť súdny poplatok v súdnom konaní nemožno pokladať za obmedzenie práva účastníka na prístup k súdu, ktoré je nezlučiteľné per se s článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (odseky 59, 60).

11. Z týchto dôvodov je najvyšší súd toho názoru, že dovolateľka namieta rozpor s právom na prístup k súdu neoprávnené, a preto jej návrh na prerušenie dovolacieho konania podľa § 162 ods. 1 písm. b/ C.s.p. zamietol.

12. Ďalej dovolací súd skúmal, či dovolanie žalobkyne smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobkyne bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 C.s.p., podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 O.s.p. a dospel k záveru, že ho treba odmietnuť.

13. V danom prípade ide o dovolanie podané v obdobnej veci, ktorá už bola aspoň v piatich prípadoch predmetom konania pred dovolacím súdom na základe skoršieho dovolania podaného tou istou dovolateľkou - vid' konania vedené na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 1 Cdo 122/2014, 1 Cdo 264/2013, 3 Cdo 310/2014, 3 Cdo 534/2014, 4 Cdo 132/2014, 4 Cdo 229/2014, 4 Cdo 235/2014, 4 Cdo 380/2014, 4 Cdo 424/2014, 4 Cdo 531/2014, 5 Cdo 295/2014, 5 Cdo 311/2014, 6 Cdo 120/2014, 6 Cdo 304/2014. Dovolací súd sa s odôvodneniami rozhodnutí, ktoré boli vydané v týchto konaniach, v celom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne. V zmysle § 452 ods. 1 C.s.p. už ďalšie dôvody neuvádza.

14. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobkyne podľa § 237 ods. 1 O.s.p. a § 239 O.s.p. prípustné nie je, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

15. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.